

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 158 (169)

Olsztyn, Sobota 13 Lipca 1946 r.

Rok II

Referendum zwycięstwem postępu i demokracji

Ogłoszone przez nas wczoraj pełne, urzędowe wyniki Głosowania Ludowego nie wiele zmieniły w ogólnym obrazie Referendum, który rysował się na podstawie tymczasowych wyników z poszczególnych okręgów głosowania.

Delegat też urzędowe stwierdzenie generalnego komisarza Głosowania Ludowego potwierdziło tylko bezsporny już i przed tym fakt, że polski obóz demokracji i postępu odniósł w Referendum zdecydowane zwycięstwo, wykazując, iż masy pracujące Polski Ludowej mocno uchwyciły ster Państwa i nie dopuszczają, aby zagubiło się ono na martwych wodach wsteczności.

Wynik Głosowania Ludowego wykazał jednak ponadto dwa znamienne fakty: po pierwsze, że siły wsteczności w Polsce są dostatecznie jeszcze poważne, aby budzić najwyższą czujność i zdecydowaną postawę całego zjednoczonego obozu demokracji i po drugie, że tak zw. legalna opozycja, za którą pragnie być uważane PSL, stanowi tylko «przypadkową» znacznie silniejszego oden obozu wszelakiego wstecznictwa, ciemnoty i egoizmu.

O faktach tych nie wolno nam zapomnieć ani na chwilę. Wl. M.

Delegacja polska na konferencji pokojowej

Warszawa, 13.7 (SAP). Rada Ministrów ustaliła skład delegacji polskiej na konferencję pokojową w Paryżu.

W skład tej delegacji wchodzi: min. Spraw. Zagr. Wincenty Rzymowski, wicemin. Spraw. Zagr. Zygmunt Modzelewski, prezes CUP min. Czesław Bobrowski, amb. R. P. w Paryżu Stanisław Skrzyszewski i radca ambasady R. P. w Londynie, mgr. Józef Winiewicz.

Gdańsk, Gdynia i Sopot stanowią jedną całość

Gdańsk, 13.7 (SAP) Miejska Rada Narodowa Gdanska powzięła uchwałę połączenia 3 miast: Gdanska, Gdyni i Sopotu w jedną administracyjną całość.

Wyrok w procesie 12 akademików

uczestników zajść 3-majowych w Krakowie

Kraków 13.7 (SAP). Wczoraj ogłoszony został wyrok w procesie przeciw 12 akademikom — uczestnikom zajść 3-majowych w Krakowie.

Na mocy wyroku oskarżony Honkisz skazany został na 5 lat więzienia, Morawski Józef na 4 lata, Morawski Andrzej na 2 lata, Tlustochowski na 2 lata.

Oskarżeni: Rumkar, Madejski,

Sprawa Niemiec bedzie rozpatrzona na jesieni

Min. Molotow przypomina poprzednie decyzje sojuszników

Moskwa, 13.7 (PAP). TASS donosi, że min. Molotow stwierdził, iż sprawa odszkodowań od Niemiec na rzecz Związku Radzieckiego została uzgodniona już na konferencji krymskiej.

Ponieważ delegat amerykański próbował zaprzeczyć temu stwierdzeniu, delegat radziecki przypomniał w czwartek treść protokołu z rokowań na Krymie, podpisanego przez Churchilla, Roosevelta i Stalina.

Protokół ten stwierdza, że Niemcy są obowiązane do restytucji w naturze szkód, wyrządzonych podczas wojny narodom sprzymierzonym. Ściąganie odszkodowań od Niemiec ma odbywać się trzema sposobami: w formie jednorazowego przekazania ekwiwalu, w formie dorocznych dostaw towarowych z bieżącej produkcji, w

formie użytkowania niemieckich sił roboczych.

Protokół przewidywał ustanowienie międzysojuszniczej komisji reparacyjnej.

Odnosnie określenia ogólnej sumy odszkodowań, jak również jej podziału pomiędzy krajami, które ucierpiały od agresji niemieckiej, delegacje radziecka i amerykańska uzgodniły swe punkty widzenia jak następuje:

„Moskiewska komisja reparacyjna w początkowym stadium swej pracy przyjmie jako podstawę dyskusji propozycję rządu radzieckiego, ażeby ogólna suma odszkodowań, w zgodzie z punktami a) i b) art. 2, wynosiła 20 miliardów dolarów, przy czym 50% tej sumy należy się Związkowi Radzieckiemu“.

Moskwa 13.7 (PAP). «Prawda» donosi, że delegat amerykański na Radzie ministrów spraw zagranicznych w Paryżu James Byrnes zaproponował, by przekazano dalsze prace nad kwestią niemiecką specjalnie wyznaczonym do tego celu zastępcom ministrów.

Delegacja radziecka uznała takie rozwiązanie za niewłaściwe, ponieważ nie wszystkie delegacje, np. amerykańska i brytyjska wyraziły już swoje poglądy na przyszłość Niemiec i traktat pokojowy z Niemcami, wobec czego nie ma jeszcze podstaw, na których zastępcy ministrów mogliby przystąpić do rozpatrzenia kwestii niemieckiej.

„Wychodząc z takich przesłanek — pisze „Prawda“ — delegacja radziecka zaproponowała, by mniej więcej w listopadzie Rada ministrów spraw zagranicznych zebrała się na sesję specjalną, poświęconą kwestii niemieckiej. Rada czterech przyjęła tę propozycję i postanowiła, iż taka sesja Rady ministrów spraw zagranicznych odbędzie się po Zgromadzeniu Generalnym ONZ“.

Londyn, 13.7 (obsł. wł.) Wczoraj w Paryżu odbyło się ostatnie posiedzenie konferencji czterech ministrów, którzy zgodzili się, że projekty traktatów pokojowych z 5 satelitami Niemiec zostaną przekazane Konferencji Pokojowej.

Zatwierdzony wyrok na zbrodniarzy kieleckich

Warszawa, 13.7 (SAP). Zgromadzenie Sędziów Najw. Sądu Wojsk. jednomyślnie uchwaliło oddać skargę rewizyjną i zatwierdzić wyrok śmierci na 9 uczestników pogromu, przesyłając akta sprawy do prezydenta HRN, dla ostatecznej decyzji.

Najwyższy Sąd Wojskowy uznał, że wyrok pierwszej instancji w stosunku do Antoniny Biskupskiej i Stanisława Rurarza, jest zbyt łagodny.

Najwyższy Sąd Wojskowy uchylił wyrok w stosunku do nich, przekazując sprawę do rozpoznania w innym komplecie sędziów. Sprawa Biskupskiej i Rurarza odbędzie się w najbliższych dniach.

Zw. Miast Nadmorskich

Gdańsk, 13.7 (obsł. wł.). Wczoraj w Gdańsku odbył się zjazd przedstawicieli 18 miast nadmorskich w celu utworzenia „Związku Miast Nadmorskich“.

Na znaczenie powstającego Związku wskazuje fakt przybycia premiera Osóbki-Morawskiego, ministra d-ra Jędrzychowskiego, wojewodów szczecińskiego, gdąńskiego i olsztyńskiego.

Gdyby decyzja prezydenta HRN w stosunku do pierwszych 9-ciu skazanych była odmowna, nie jest wykluczone, że publiczna egzekucja zbrodniarzy odbyłaby się w ciągu najbliższych trzech dni.

W najbliższym czasie należy oczekiwać dalszych procesów organizatorów i inspiratorów pogromu kieleckiego.

Z Berlina do Olsztyna

przybywa dziś rodzina s. p. Bogumiła Linki

W dniu dzisiejszym o godz. 15 min. 43 przybywa do Olsztyna na dworzec główny w drodze z Berlina przez Poznań ob. Regina Linka z dwiema córkami, wdowa po s. p. Bogumile Lince, zasłużonym działaczu polskim na Mazurach.

Do Poznania towarzyszył ob. Linkowej przedstawiciel Polskiej Misji Wojskowej przy Sojuszniczej Radzie Kontroli w Berlinie. Od Poznania towarzyszą jej przedstawiciele Instytutu Zachodniego.

S. p. Bogumił Linka niezmordowanie pracował na rzecz Polski w czasie plebiscytu na Mazurach. Za zdecydowane i odważne wystąpienia przeciwko fałszom i kręctwom niemieckim został przez bojówki hakatystyczne tak ciężko pobity, że z powodu otrzymanych ran zmarł dn. 27 marca 1920 r.

Rodzina zamordowanego nadal była prześladowana przez Niemców. Jeden z jego synów został zamęczony w obozie koncentracyjnym, pozostali zaś członkowie rodziny w 1944 r.

byli przymusowo wywiezieni do Niemiec.

Obecnie żona s. p. Bogumiła Linki, wielkiego patrioty polskiego i niezłomnego działacza mazurskiego, powraca wraz z córkami do kraju, gdzie osiadzie, być może, w rodzinnej miejscowości Wawrochy w pow. szczymskim.

Nie wątpimy, że społeczeństwo Olsztyna powita powracające do kraju ofiary hitlerowskiego terroru, okazując im swoje gorące serce, troskliwą opiekę i należną pomoc przy zorganizowaniu nowego życia na ziemi ojczystej. (m)

w niedzielę
w przeddzień
Futro 536 rocznicy
GRUNWALDU
na polach zwycięskiej bitwy
odbędzie się **uroczystość**
w skali regionalnej
Szczegóły wewnątrz numeru.

Walka z nadużyciami i szkodnictwem musi być prowadzona na kilku frontach

Zamieszczamy wywiad z ob. mgr. A. Burda, przewodniczącym Delegatury Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym w Olsztynie, na temat zadań i działalności komisji. Pomijamy przy tym stawiane przez nas pytania, jako że sam tekst wypowiedzi ob. mgr. A. Burdy aż nadto wystarczająco orientuje Czytelnika co do ich treści.

Nie potrzebujemy również tłumaczyć, jak doniosłe jest tylekroć poruszane przez nas zagadnienie czynnej walki z ogarniającą nasze życie zbiorowe falą szkodnictwa.

Zadania Komisji Specjalnej

Powołując do życia Komisję Specjalną do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym — zaczął nasz rozmówca — ustawodawca bynajmniej nie zamierzał przez to stworzyć swego rodzaju dobudówki do istniejącego aparatu wymiaru sprawiedliwości. Komisja Specjalna ma być i jest swoistą instytucją o odrębnych celach. Podkreśla tę odrębność i użyty w nazwie przymiotnik „Specjalna” i wskazanie, że powołana jest do walki, a więc założeniem jej działalności nie jest służba w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, lecz zorganizowane i planowe przeciwdziałanie przestępczości anormalnej, godzącej bezpośrednio w dzieło odbudowy gospodarczej i budowy nowej państwowości.

Muszą więc być stosowane nowe metody pracy, nieznanne organom wymiaru sprawiedliwości. Walka ma polegać na szybkiej interwencji, na szybkim działaniu i na możliwie najszybszym zastosowaniu środka represyjnego, jakim w działalności Komisji Specjalnej jest osadzenie w obozie pracy.

Wyniki prac Komisji

— Biorąc te momenty pod uwagę, możemy dopiero właściwie ocenić wyniki prac Komisji Specjalnej i orzec, czy i jak dalece spełniła ona swoje zadanie. I tutaj z góry musimy stwierdzić, że na terenie woj. olsztyńskiego Komisja Specjalna nie może zaimponować takimi wynikami, jak w okręgach przemysłowych (Łódź, Katowice), a tłumaczy się to w pierwszym rzędzie strukturą gospodarczą naszego okręgu.

Niemniej jednak wyniki są i to coraz lepsze. Na odcinku pięciomiesięcznej działalności Delegatura olsztyńska aresztowała 76 osób i skierowała 27 aresztowanych do obozu pracy. Między innymi znaleźli się w obozie: starosta — za nadużycia, kierownik C. M. B. w Olsztynie, szofer, sprzedający benzynę z Akcji Siewnej, magazynier „Społem”, dosypujący piasek do zboża siewnego, dwaj nieuczciwi piekarze olsztyńscy i szereg pospolitych szabrowników.

W więzieniu olsztyńskim oczekuje na wysyłkę do obozu pracy około dwudziestu mniejszych i większych szkodników gospodarczych, między innymi jeden starosta, jeden komisarz ziemski wraz ze swoimi urzędnikami, dwóch urzędników „Społem”, jeden kierownik oddziału P. U. R. Cały szereg spraw ze względu na charakter przestępstwa przekazywany jest prokuraturom, w innych Komisja Specjalna wnosi bezpośrednio do sądu akt oskarżenia.

Nie wystarcza same represje

— Wojna, okupacja i związana z tymi zjawiskami demoralizacja społeczeństwa wywołały szeroką falę prze-

stępności. Tak rozpowszechnionego zła nie okiełzna w krótkim czasie i najlepiej zorganizowany aparat państwowy. Walka musi być prowadzona na kilku frontach. Nie wystarczy same represje karne, trzeba dobrać się do podłoża zła. Prokuratorowi i sędziemu muszą przyjść z pomocą wychowawca, ekonomista, polityk i działacz społeczny.

W każdym razie, osadzając sytuację najobiektywniej, możemy powiedzieć, że punkt szczytowy nasilenia przestępczości mamy już poza sobą. Mamy też uzasadnione powody oczekiwać powolnej, ale stałej poprawy sytuacji w tej dziedzinie.

Byłoby grubą przesadą tłumaczyć opadnięcie fali nadużyć wyłącznie usprawnieniem aparatu wymiaru sprawiedliwości i faktem działania różnych państwowych i społecznych organów kontroli. Rzecz jasna, że przyczyniają się one wydatnie do poskromienia przestępczości, ale momentem decydującym w tej mierze jest postępująca stabilizacja naszego życia gospodarczego i normalizacja warunków życiowych.

Do walki musi stanąć całe społeczeństwo

Oczywiście, że do walki musi stanąć całe społeczeństwo — w interesie całego społeczeństwa. Zwracam szczególną uwagę na ten drugi moment, gdyż jest niemal regułą, że obywatel składa doniesienie tylko wtedy, gdy popełnione nadużycia godzą bezpośrednio w niego. Przychodzi więc ze skargą i wtedy, gdy (jak np. w sprawach mieszkaniowych) nie ma nadużyć ze strony władz, a są tylko ograniczenia, nałożone na jednostkę w interesie ogółu.

Wpływają też skargi w sprawach czysto cywilno-prawnych. Świadczy to: 1) o małym uspołecznieniu i bagatelizowaniu nadużyć poważnych, szkodliwych dla społeczeństwa, lecz obojętnych dla danej jednostki i 2) o małym uświadomieniu prawnym i słabym wyrobieniu poczucia prawnego.

Nie ma chyba wątpliwości, że donoszenie o nadużyciach jest obowiązkiem moralnym i obywatelskim. Obowiązek taki ciąży jednak na urzędach w zakresie ich działania. Społeczeństwo musi zrozumieć, że walka z nadużyciami wymaga jego czynnej pomocy, że bez jego aktywnej współpracy instytucje, powołane do walki, nie spełniają należycie swego zadania.

„Gromada” - spółdzielnia filmowa obsługuje rynek młodzieżowy

W ostatnich dniach odbył się w Warszawie wieczór dyskusyjny, odcisnąć społecznej spółdzielni filmowej „Gromada”. Spółdzielnia ta z odpowiedzialnością udziałów oparta jest na 5 organizacjach młodzieżowych: OM TUR, ZWM, ZHP, Wici oraz ZMD. Przewodniczącym rady nadzorczej został poseł Obrączka.

4 miliony zł. dla akcji działkowej

Min. Aprop. i Handlu w ramach pomocy działkowcom rozprowadziło wśród wszystkich Okręg. Związków w Polsce około 4 mil. zł. na wydatki inwestycyjne.

Suma ta została zużyta na pokrycie najniezbędniejszych wydatków, związanych z naprawami ogrodzeń, urządzeń wodociągowych, studni i stróżówek. (SAP)

Partie polityczne i organizacje społeczne winny przodować w tej współpracy i traktować ją, jako jedno ze swych najważniejszych zadań.

Komisja działa zgodnie z prawem

— Na jeden moment pragnąłbym jeszcze zwrócić uwagę — mówi na zakończenie swych cennych uwag ob. A. Burda. — Spokalem się z błędnym mniemaniem i to nawet w kręgach inteligencji, że Komisja Specjalna, działając obok sądów powszechnych, przekracza niejako ramy obowiązującego systemu prawa karnego i stosuje represje za czyny, które w ustawach karnych nie są wymienione jako przestępstwa. Innymi słowy, że nie respektuje podstawowej zasady prawa karnego „nullum crimen sine lege poenali” (nie ma przestępstwa bez ustawy karnej).

Mniemanie nawskroś błędne! Komisja Specjalna stosuje jedynie nowe metody ścigania przestępstw i w imię sprawiedliwości społecznej uderza szybko w szkodnika tam, gdzie na drodze sądowej zbyt długo musiałby czekać na wymiar zasłużonej kary. Dzieje się to zaś dla dobra społeczeństwa i społeczeństwo winno to rozumieć. (El)

Bestialstwo musi być zniszczone Dziennikarze potępiają zbrodnię kielecką

W związku z tragicznymi zajściami kieleckimi, Zw. Zaw. Dziennikarzy R. P. wystosił do społeczeństwa odezwę, której treść podajemy w wyjątkach:

»Dziennikarstwo polskie dało pełny wyraz wzburzeniu, jakie w narodzie naszym wywołał pogrom kielecki. Polska prasa demokratyczna wypowiedziała swój sąd o tej niesłychanej zbrodni.

Stwierdzamy, że organizatorzy i wykonawcy pogromu kieleckiego —

to pozostałość hitlerowskiego posiewu, trucizny moralnej, która wciąż jeszcze działa w walce z Polską Demokratyczną, w agitacji nikczemnej, w czynach zbrodniczych.

To zło, to bestialstwo musi być i będzie zniszczone. Jednocześnie z najsurowszym wymiarem sprawiedliwości — walczycy będziemy ze wszelkimi źródłami i ośrodkami zatrutej myśli, kamiennego sumienia i złego instynktu. (SAP).

Przed Swielem Morza Imponujące uroczystości na Wybrzeżu

„Swięto Morza” w roku bieżącym obchodzone będzie w całej Polsce niezwykle uroczystie.

Główne uroczystości odbędą się

w Szczecinie, w Gdyni i Gdańsku i w Postominie. W uroczystościach tych wezmą udział przedstawiciele najwyższych władz państwowych.

Uroczystości w Gdyni będą miały przebieg następujący: dnia 27 b. m., koncerty siedmiu orkiestr, zwiedzanie statków stojących przy molo, powitanie uczestników splotu i uczestników zjazdu kolarsko-motocyklowego do Gdyni, ogniska związków młodzieży nad morzem.

Dnia 28 lipca — nabożeństwo, przemówienia dostojników państwowych, rewia Marynarki Wojennej, defilada jachtów, regaty żaglowe, zwiedzanie portów, wycieczki do Gdanska i okolic, opera letnia w Sopocie, rewia w Domu Marynarza, przedstawienie w Teatrze Miejskim, zabawy na stoczni, w Nowym Porcie i w Domu Marynarza. (PAP.)

St. Zjednoczone nie rozbrajają się

Nowy Jork 13. 7 (SAP.) Gen. Eisenhower podał, że Stany Zjednoczone w okresie od 15 do 20 lat nie zmniejszą stanu liczebnego swych sił zbrojnych w stanie czynnym, który będzie wynosił 800 tysięcy żołnierzy.

Posiedzenie Miejskiej R. N.

We wtorek, 16 bm. o godz. 10 odbędzie się posiedzenie Miejskiej Rady Narodowej w sali posiedzeń na Ratuszu (II piętro).

Zjazd

Komisji Kontroli Społecznej

W niedzielę, 14 bm. o godz. 10, w sali posiedzeń Maz. WRN odbędzie się zjazd członków prezydiów i przewodniczących Komisji Kontroli Społecznej terenowych Rad Narodowych woj. olsztyńskiego.

W programie zjazdu referaty o znaczeniu i zadaniach terenowych Rad Narodowych, o zakresie i metodzie pracy Komisji Kontr. Spół. sprawozdania oraz dyskusja.

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 19.30 sztuka G. Zapolskiej „Panna Maliczewska”

Kino „Polonia”

„Płomień nie zgasł”.

Kino „Mazur”

„Góra dziewczęta”.

TYDZIEŃ OKAZJI PIONIER
OBEJRZYJ WYSTAWĘ 1-go Maja 6.

OGLOSZENIE

Okręgowa Komisja Związków Zawodowych w Olsztynie zaangażuje pracowników na stanowiska kierowników referatów: Ekonomicznego, Kulturalno-Oświatowego, Spółdzielczego, Finansowo-Gospodarczego, Wychowania Fizycznego i Sportu, oraz kierowniczkę referatu Kobięcego i Młodzieżowego i stenotypistki.

Warunki płacy — dobre.

Zgłoszenia osobiste — OKZZ Olsztyn, ul. Kopernika 47. 1142-2

Dziennikarze anglosascy w Olsztynie

Delegat UNRRA o pomocy dla naszego województwa

Przez dwa dni bawiła w Olsztynie wycieczka dziennikarzy angielskich i amerykańskich w składzie trzech osób; p. Ruth Lloyd, z ramienia Agencji Tel. «United Press» w Nowym Jorku, p. Harry Astrook, koresp. «Daily Mail» w Londynie i p. Arthur Gaeth, przedst. „Mutual Broadcasting System» w Nowym Jorku. Wycieczkę towarzyszył p. Melvin P. Mc. Govern, delegat UNRRA na Polskę.

Goście zagraniczni interesowali się głównie życiem gospodarczym naszego kraju, zwłaszcza Ziemi Odzyskanych, oraz ruchem osiedleńczym na tych ziemiach.

Z powodu nieobecności w Olsztynie wojewody ob. dr. Robla i wicewojewody ppłk. mgr. T. Korala-Krzysztofa uczestnicy wycieczki odwiedzili naczelnika Wydz. Apr. i Handlu ob. Br. Cmele, nawiązując z nim roz-

mowę na tematy, będące przedmiotem ich zainteresowania.

Wielkie wrażenie na gościach sprawiła wiadomość, że w Olsztynie zamieszkuje obecnie ponad 40 tys. ludzi, przybyłych z innych dzielnic Polski, którzy wśród ruin i zgłiszcz potrafiliby stworzyć nowe życie, mimo nad wyraz ciężkich warunków gospodarczych i zrozumiałego chaosu, jaki tu panował w pierwszych miesiącach powojennych.

Dziennikarze zagraniczni specjalnie interesowali się zagadnieniem wyżywienia ludności i z zadowoleniem przyjęli do wiadomości fakt stałego polepszania się warunków aprowizacyjnych w naszym województwie, jak zresztą i w całej Polsce, do czego przyczyniły się również regularne dostawy UNRRA.

W pierwszym okresie powojennym w r. ub., jak to stwierdził wobec dziennikarzy ob. Br. Cmele, wielką pomoc w zakresie aprowizacji okazały ludności wojskowe władze radzieckie. Dalsza pomoc z zewnątrz będzie jednakże konieczna, gdyż nasze województwo osiągnie samowystarczalność gospodarczą dopiero za lat kilka.

W odpowiedzi na powyższe uwagi delegat UNRRA p. Melvin P. Mc. Govern oświadczył, że reprezentowana przez ten instytutacja w rozumieniu potrzeb województwa olsztyńskiego dostarczy mu dla wyżywienia ludności znaczną ilość artykułów wysokokaloryjnych w postaci konserw mięsnych i tłuszczyw.

Z Wydziału Aprop. i Handlu dziennikarze zagraniczni udali się w towarzystwie miejscowego delegata do spraw UNRRA, ob. M. Wareckiego i ob. Br. Cmele do miejscowych składów „Społem” w celu zapoznania się ze stosowanymi u nas metodami składowania.

Przed odjazdem do Warszawy uczestnicy wycieczki zaproszeni byli na śniadanie w kawiarni Teatralnej. Tu w trakcie nieskrępowanej rozmowy podziwiali żywotność narodu polskiego i wyrazili pogląd, że „Polska niedługo potrafi stanąć w rzędzie przodujących narodów świata”. (Eli

Program uroczystości w 536 rocznice Grunwaldu

Jak już podawaliśmy, w niedzielę, 14 bm., na polach Grunwaldu odbędzie się uroczystości w przededniu 536 rocznicy zwycięskiej bitwy.

Szczegółowy program uroczystości przedstawia się następująco:

O godz. 9.55 — powitanie przedstawicieli władz i przybyłych gości, o godz. 10 — podniesienie flagi i odegranie hymnu, o godz. 10.05 — msza polowa, którą odprawi ks. kanclerz Kobylecki, o godz. 10.35 — zagajenie prezesa Okr. PZZ, o godz. 10.40 — przemówienie dr. Gębika »Historyczne

znaczenie Grunwaldu«, o godz. 11 — opis bitwy pod Grunwaldem — przedstawi kpt. dypl. J. Szyrmer, o godz. 11.20 — odśpiewanie »Roty«, o godz. 11.25 — opuszczenie flagi i odegranie hymnu narodowego.

Jak nas informują z komitetu organizacyjnego, przewidziany jest liczny udział wycieczek, które wyruszą z Olsztyna samochodami.

Organizatorzy uroczystości przygotowują na wypadek deszczu namioty.

Regularną wywóz śmieci

ZOM uruchamia własne podwozy

Zakład Oczyszczania Miasta uruchomił regularny wywóz śmieci, odpadków i nieczystości z zamieszkałych realności na terenie Olsztyna.

W tym celu ZOM dostarcza zainteresowanym (komitety domów, administratorzy domów, zarządy fabryk, firmy i instytucje) blaszane zbiorniki do składania śmieci, po wypełnieniu specjalnych druków, które można otrzymać u funkcjonariuszów ZOM-u.

Zbiorniki śmieci będą regularnie co dwa tygodnie opróżniane przez podwozy ZOM-u.

Pożyteczna akcja ZOM-u spotka

się niewątpliwie z uznaniem mieszkańców naszego miasta.

Usunąć zawalidrogę

Na ul. Bałtyckiej przy krańcowym przystanku tramwajowym wymieniono w swoim czasie żelazny słup, uszkodzony pociskiem. Ograniczono się jednak tylko do obalenia zniszczonego słupa w poprzek chodnika i tak go pozostawiono.

Od dłuższego czasu przechodnie zmuszeni są omijać tę zawalidrogę, schodząc na tory tramwajowe, co bynajmniej nie jest bezpieczne zwłaszcza dla dzieci.

Czy ktoś zlituje się nad przechodniami, tak licznymi na ul. Bałtyckiej i zabierze to barykadujące chodnik żelastwo?

Rozpowszechniajcie

Wiadomości Mazurskie

LEGENDA GRUNWALDU

Przez ziemie rdzennie polskie, przez Zawkrze (które na długo przed przyjściem krzyżaków rozpościerało się od Ciechonowa poza Ostródę i od Lubawy pod Szczytno) ciągnął król Władysław Jagiełło ze swą armią, lśniącą w blaskach lipcowego słońca roku pańskiego 1410 — pod Grunwald. Przez miasteczka starożytne: Lidzbark, Działdów, Dąbrowno wiódł szlak Jagiellowy.

Wszędy, siedząca od kilkudziesięciu lat na lechach słowiańskich ludność mazowiecka kwiatami drogę mu słała, ze łzami radości w oczach wołając starosłowiańskim zwyczajem: „Witaj nam, witaj, miły hospodyniel...”

Pięćset trzydzieści sześć lat upłynęło od wiekopomnego zwycięstwa na polach Grunwaldu i Tannenberg, a pamięć wśród ludu zasiedziało, nie podsycana z zewnątrz, nie podtrzymywana sztucznie przez nauczanie w szkole dziejów Polski — przetrwała. Może przetrwała na przekór tym, którzy ją zniweczyć pragnęli,

którzy wstydzieli się kłęski uwielbianego germańskiego zakonu.

Pamięć o wielkim królu polskim Władysławie Jagiello i o jego wspólnych bohaterskich hufcach trwała z pokolenia na pokolenie, szła z ust do ust, z serca do serca... I dlatego przetrwała w legendzie, w klechdzie.

Przed ostatnią wojną pokazywano jeszcze nieopodal Dąbrowna lasów Jagiellowy, dąb, pod którym spał znudzony trudami wojennymi król Polski. Wzgórze we wsi Wysoce pod Działdowem, gdzie ustawiony był namiot Jagiellowy, zwało się przez wieki i zwie po dzień dzisiejszy »Góra Królewską».

Zuchów, dzielnych wojaków, przewidywano »Jagiello« czyli »mały Jagiello«. Przewisko to stało się rodzonym nazwiskiem kmieci czy szlachty zaszciankowej. (Jeden z potomków takiego rodu, Jan Jagiello, działacz zasłużony, ścięty został katowskim toporem w więzieniu berlińskim, Moabie, podczas ostatniej wojny

światowej).

Jak popularne było imię zwycięzcy spod Grunwaldu świadczy fakt, że na terenie mazurskim piekarze wypiekali zgrabne figurki ze słodkiego ciasta, zwane »Jagiello».

W związku z bitwą grunwaldzką powstały tu legendy, które rozeszły się niemal po całej Polsce.

Byli pono świadkowie, którzy w przeddzień bitwy wiekopomnej własnymi oczyma widzieli, jak w poświacie księżycy na niebie ukazał się król w koronie, z którym wszczął walkę mnich w zbroi. Król pokonał mnicha. To była wróżba, która się spełniła...

Podczas samej walki, w kurzawie wojennej ukazała się pono »Panienska czysta, co porodziła Chrystusa«, błogosławiła orężowi polskiemu, a św. Stanisław zjawił się tam, gdzie było najciężej i walczył narówni z rycerzami.

Na miejscu, gdzie najsroższy toczył się bój, powstało jezioro, którego woda miała cudowną moc. Kto się zanurzył w niej, choćby najcięższą chorobą nawiedzony, odzyskiwał zdrowie. To też tłumy ciągnęły nie tylko

z ziemi mazowieckiej, ale i z Polsk i dalszych stron po zdrowie, po cud nad tannenberskim jeziorem.

Niestety — przybyła kiedyś jakaś można pani z dalekich stron z chorym psem. Odprawić kazała modły w pobliskim kościółku, a po tym wykapła swego faworyta. Pies ozdrowiał — ale woda straciła swą cudowną moc.

Powiadali starzy, że po odniesionym zwycięstwie król polski, znudzony całodzienną walką, siadł na wielkim glazie narzutowym, a u stóp jego składano kolejno zdobyte na krzyżakach chorągwie — a było ich z górą pięćdziesiąt...

Przed czterdziestu sześciu laty, w półtysięczną rocznicę wielkiej bitwy, glaz ten, zwany »Kamieniem Jagiellowym« — »Jagiellostein« — na miejscu śmierci Ulrycha von Jungingena, pysznego wielkiego mistrza (co to drwiąc z niedocenionej potęgi przeciwnika, dwa miecze mu posłał) — użyty został jako pomnik-nagrobek, który z biegiem czasu skrył się wstydliwie w gęstwinie leśnej.

Emilia Sakerłowa-Biedrawina

Moja pani... moja pani...

Plotka szaleje w Olsztynie

Nie trzeba tego udowadniać, bo każdy odczuł to na swojej skórze, jak szkodliwe i przykre bywa w życiu prywatnym plotkarstwo. Wszyscy też zgadzamy się, że plotkarz czy plotkarka — to ujemny typ człowieka o ptasim przeważnie mózgu, a w każdym razie o kompletnym braku poczucia odpowiedzialności moralnej.

Rzadko natomiast uświadamiamy sobie, że plotkarstwo w życiu publicznym — owo lekkomyślne rozpowszechnianie sensacyjnych a niesprawdzonych wiadomości, przeinaczanych, ozdabianych własnymi „dodatkami”, a często zgoła wyssanych z palca — jest zjawiskiem stokroć bardziej szkodliwym, które wprowadza w życie społeczeństwa zamieszanie, dezorientuje je, powoduje wszelkiego rodzaju paniki, fałszywe sady, a bywa, że staje się przyczyną poważnych następstw — nawet tragedii.

Plotkarstwo kapryśne jest, jak moda. Raz po raz zmienia kierunek swojego zainteresowania. W rezultacie przez kraj

cały wzdłuż i wszerz płynie coraz to inna fala kłamstwa, by ustąpić dopiero pod naciskiem nowej, „modniejszej” plotki.

Ostatnio Olsztyn przeżył już kilka takich złośliwych fal plotkarstwa. Były już jakieś masowe wysiedlenia z całych dzielnic miasta, były jakieś fantastyczne zmiany linii granicznej, były już... Długo można byliczyć te bzdurne a szkodliwe kłamstwa i kłamstewka.

Od kilku jednak dni uporczywie krąży po mieście wyjątkowo żelazna i wyjątkowo szkodliwa plotka. Z ust do ust płynie, wzbiera, urasta do potwornych rozmiarów **wyssana z palca** wiadomość, jakoby w jednym z letnich obozów harcerzy warszawskich popełniono... morderstwo.

Nie wystarczy już jeden trup — mnoży się więc liczbę ofiar, byle u słuchaczy wywołać dreszcz niezdrowej sensacji, byle zaimponować swoimi „murowanymi” wiadomościami.

Glupia, bezmyślna plotka narobiła w

mieście szumu co nie miara. Z obowiązku dziennikarskiego dowiadywaliśmy się wszędzie u wszystkich czynników, które musiałyby wiedzieć o podobnym wypadku. I nic. Dotarliśmy do obozów harcerskich — i znów nic. Wszędzie spokój.

Aż oto otrzymaliśmy oficjalny komunikat Komendy Obozów Warszawskiej Chorągwi Harcerzy na Warmii i Mazurach, w którym zostało stwierdzone: „ze wszystkie obozy odbywają się w zupełnym porządku i spokoju”.

A dalej czytamy: „Pierwsze dni zostały poświęcone rozbijaniu namiotów i budowie urządzeń obozowych. W najbliższych dniach rozpoczną harcerze na szeroką skalę zakrojoną akcję społeczną. Wielu harcerzy weźmie udział w uroczystościach grunwaldzkich. Społeczeństwo woj. olsztyńskiego otacza harcerzy warszawskich troskliwą opieką i darzy dużą sympatią. Władze cywilne i wojskowe, oraz władze bezpieczeństwa zapewniają harcerzom całkowitą opiekę”.

Jeszcze jedna bezmyślna plotka została przygwożdżona.

Musimy jednak stwierdzić, że w ciągu swojego krótkiego, ale nader bujnego żywota, ostatnia plotka wyrządziła naszemu województwu wyjątkowo wiele szkody. Jesteśmy w pełni sezonu turystycznego, który ściąga w tym roku na nasze tereny tysiące młodzieży. Plotka ma szybkie nogi i napewno zdolała dotrzeć daleko poza granice naszego województwa, wytwarzając fałszywe wyobrażenie o panujących u nas stosunkach. Kto wie, ilu rodziców zatrzymało z tego powodu swoje dzieci w domu ze szkodą dla ich zdrowia, dla sprawy repolonizacji Warmii i Mazurów, dla propagandy naszej turystyki, która wcale może i powinna odegrać poważną rolę gospodarczą w naszym życiu lokalnym.

W numerze jutrzejszym zamieścimy dalsze informacje o harcerskich obozach letnich. (m).

OGŁOSZENIE

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, iż Zarząd Miejski przystępuje do pobudowania hali targowej ze 140 stoiskami na bazarze miejskim przy ulicy Kopernika i Kościuszki.

Chcący prowadzić handel na bazarze miejskim, winni zgłosić się do dnia 25 b. m. do Wydziału Apropozycji i Handlu Zarządu Miejskiego celem otrzymania przydziału miejsca w projektowanej hali.

Przydział miejsca może nastąpić pod warunkiem:

1. Uzupełnienia zgłoszenia prowadzonego handlu.
2. Wpłaty do Kasy Zarządu Miejskiego sumy zł 10.000 — (słownie: dziesięć tysięcy złotych) do dnia 25 bm.
3. Podpisania zobowiązania, na dodatkową wpłatę sumy zł 5.000 (pięć tysięcy złotych) oraz sumy zł 1500 (tytułem kosztów manipulacyjnych) z chwilą obejmowania wykończonego stoiska.

Z chwilą pobudowania przez Zarząd Miejski hali targowej, wszystkie inne stragany tymczasowo pobudowane zostaną z bazaru usunięte.

Po terminie 25 lipca rb. Zarząd Miejski interesantów w tej sprawie przyjmować nie będzie.

Prezydent Miasta Olsztyna

(—) T. Paluch

Olsztyn, dnia 11-VII-1946 r,

1184-2

SPORT

W niedzielę: KKS — Społem

W niedzielę, w ramach finałowych rozgrywek o mistrzostwo okręgu w piłce nożnej, zostanie rozegrany na Stadionie Leśnym interesujący mecz między Kolejowym Klubem Sportowym i KKS „Społem”. Mimo porażki Społem z WKS Ostróda (0:1) spotkanie dwu „odwiecznych” rywali budzi zrozumiałą sensację, gdyż obie drużyny przygotowują się nadzwyczaj starannie do niedzielnego występu. Liczni sympatycy piłki nożnej przeżyją zapewne wiele emocji i będą świadkami dobrej i ciekawej gry.

Skład kolejarzy ma ulec pewnym zmianom. Przypuszczalnie na obronie Woźnica zagra z Krawczyńskim. Poza tym KKS, który nie miał dotąd szczęścia do Społem (1:1, 2:5) będzie chciał potwierdzić swoje stanowisko lidera w rozgrywkach. Społem, zdając sobie sprawę, że ewentualna

przegrana zamknie drogę do szczytnego tytułu, niewątpliwie zdobędzie się na maksimum wysiłku i ambicji.

Mecz, jak widzimy, zapowiada się niezwykle emocjonująco i wierzymy, że obie drużyny staną na wysokości zadania i zaprezentują futbol w najlepszym wydaniu. (b)

Odprawa w Woj. Urzęd. WF i PW

W sobotę, dnia 13 b. m. o godz. 12-ej w Urzędzie Wojewódzkim W. F. i P. W. przy Al. Niepodległości 15. D. P. odbędzie się odprawa przedstawicieli organizacji młodzieżowych, związków i klubów sportowych.

Wojewódzki Urząd W. F. i P. W. prosi o wysłanie pełnomocnych delegatów.

Osadnictwo miejskie na Ziemiach Odzyskanych

W Krakowie rozpoczęły wspólne obrady komisje: Osadnictwa Nierolniczego (miejskiego) i finansowa Rady Naukowej dla zagadnień Ziemi Odzyskanych. W obradach bierze udział wicemin. Ziemi Odzyskanych Wł. Wolski oraz przedstawiciele Min. Ziemi Odzyskanych.

Na odbytych dotąd dwóch posiedzeniach przedyskutowano główne wytyczne projektowanego dekretu o dysponowaniu obiektami majątkowymi

Przywódca band NSZ przed sądem

W dniu dzisiejszym przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Białymstoku rozpoczął się proces przeciwko 24 przywódcom bandy rabunkowo-terrorystycznej.

SLUCHAMY RADIA WARSZAWA na fal 395,8 mtr.

Sobota, dnia 13-go bm. 16.00 dziennik, 16.30 utwory fortepianowe, 16.55 audycja poetycka, 17.10 koncert Polskiej Kapeli Ludowej, 17.55 audycja wojskowa słowno-muzyczna, 18.10 reportaż dźwiękowy, 18.25 wędrowka z mikrofonem, 18.35 utwory Karuzo, 18.50 audycja TURu, 19.00 „Nauka przy głóśniku”, 19.30 utwory Chopina, 20.00 dziennik, 20.30 arie operowe, 21.00 audycja dla Polaków zagr., 21.30 skrzynka poszukiwania, 22.00 „Interludia plebejskie”, 22.15 muzyka taneczna, 23.00 ostatnie wiadomości, 23.20 program na jutro, 23.30 skrzynka poszukiwania, 23.55 Hymn.

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. św. Barbary 1. Telefon Nr. 81-90 Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca. Redaktor Naczelny: Wł. Mroczkowski
Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13. Administracja czynna w godz. 10 — 14. Konió Nr. 40 w Oddz. Banku „Gosp. Spółdz.” w Olsztynie.

CENY OGŁOSZENI: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodzin i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA: 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. Prenumeratorki otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu z przesyłkami technicznymi w poniedziałki pismo nawiąże nie wychodzi.

DZIS

W OLSZTYNIE

Z INICJATYWY ZARZĄDU MIEJSKIEGO ROZPOCZYNA SIĘ TYDZIEŃ CZYSTOŚCI

7 milionów zł kredytu zniwonego dla woj. Olsztyńskiego Państwowy Bank Rolny uruchomił 100 mil. zł kredytu zniwonego, który został rozprowadzony do poszczególnych okręgów. Woj. olsztyński otrzymało z tego kredytu 7 mil. zł (PAP.)

Dary UNRRA płyną do Polski

Oto wykaz towarów, jakie otrzymamy w lipcu: 2 statki przywożą oliwę do motorów Diesla, na 6 statkach przybędzie około 3 600 sztuk bydła i również 6 statków będzie załadowanych koniami. Poza tym 3 statki przywożą 20 tys. ton zboża.

OGŁOSZENIA DROBNE

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną wydaną przez RKU Brodnica na nazwisko Miszkowski Jan urodz. 3. 12. 1905 r. 1140-1

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną wydaną przez RKU Olsztyn, dowód zameldowania, zaświadczenie PURu na nazwisko Sliwiński Aleksander urodzony 10. 6. 1917 r. 1138-1

„RYBAK” — sieci — haczyki — bawelna — korek — artykuły wędkarskie. Gdynia, Świętojańska 47. 1099-7

UNIEWAZNIAM skradzione zaświadczenie obywatelstwa wydane przez Starostwo Powiatowe Olsztyńskie i inne dokumenty na nazwisko Kreska Anna wieś Likuzy. 1148

UNIEWAZNIAM zagubioną książkę wojskową oraz zaświadczenie zwolnienia z wojska na nazwisko Anisimowicz Józef zam. Czarny Kamień pow. Rastembork. 1149-2

UNIEWAZNIAM zagubiony przydział mieszkaniowy nr. 1146 wydany przez Biuro Kwaterunkowe Olsztyn na nazwisko Pauksto Franciszek. 1147

W ZWIĄZKU z udzieloną minie gościną o którą bezskutecznie starałem się w jednym z państwowych urzędów miasta Olsztyna, składam serdeczne podziękowanie Komisarjowi Kolejowej M. O., ul. Partyzantów 44 Grudziń Józef, Saper, 4-go Łuzycyjskiego Pułku Saperów w Poznaniu. 1144

MIESZKANIE 2 wzgl. 3 pokojowego za zwrotem remontu poszukuje starsze małżeństwo. Zgłoszenia pod nr. 33 do administracji „Wiadomości Mazurskich”. 1145-2

POSZUKUJEMY pracownicy biurowej w charakterze maszynistki. Osobiste zgłoszenia do Państwowej Agencji Drzewnej „PAGED” Delegatura w Olsztynie, ul. Marsz. Stalina 26, w godz. 13-15. 1146-2

PANSTWOWA STACJA Traktorów i Maszyn Rolniczych w Olsztynie przyjmie natychmiast buchalterkę. Olsztyn, ul. Partyzantów 67. 1143-3